

Poznań, dnia 09 lipca 2019 r.

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W POZNANIU**

3001-IWW1.0921.42.2018.6
UNP 3001-19-043045

Egzemplarz nr 1

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE	
Sporządzone na podstawie art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092).	
Nazwa i adres kontrolowanego urzędu	
Urząd Skarbowy w Poznań-Winogrady ul. Wojciechowskiego 3/5, 60-685 Poznań	
Naczelnik kontrolowanego urzędu	
Pani Ewa Link-Petrykowska	
Imienne upoważnienie do przeprowadzenia kontroli	
Upoważnienie nr 46/2018 z dnia 7 grudnia 2018 r. oraz nr 54/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.	
Wpis do książki kontroli	
Kontrola w trybie zwykłym wpisana pod pozycją nr 1/2018.	
Koordinator kontroli – imię, nazwisko i stanowisko służbowe	
Anna Danowska-Szaumkesel – Starszy ekspert skarbowy.	
Kontrolerzy – imię, nazwisko i stanowisko służbowe	
1.	Anna Danowska-Szaumkesel – Starszy ekspert skarbowy,
2.	Konrad Wobszal – Główny ekspert skarbowy.

Urząd Skarbowy
Skarbowa

Data rozpoczęcia czynności kontrolnych	12 grudnia 2018 r.
Data zakończenia czynności kontrolnych	29 stycznia 2019 r.
Tryb kontroli	
Zwykły.	
Zakres kontroli	
Przedmiot kontroli	Weryfikacja zasadności zabezpieczania zaległości podatkowych na nieruchomości dłużnika w formie hipoteki przymusowej, w kontekście upływu pierwotnego terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli, również zdarzenia i dokumenty sprzed 1 stycznia 2018 r., gdy miały związek z przedmiotem kontroli.
Ocena skontrolowanej działalności	
Ocena pozytywna.	
DOKONANE USTALENIA STANU FAKTYCZNEGO	

1. Informacje dotyczące kontroli zewnętrznych oraz informacje przesyłane do wiadomości Izby Administracji Skarbowej

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2018 r. do 12 grudnia 2018 r. w Urzędzie Skarbowym Poznań-Winogrady nie były przeprowadzone kontrole zewnętrzne przez inne organy.

2. Weryfikacja zasadności zabezpieczania zaległości podatkowych na nieruchomości dłużnika w formie hipoteki przymusowej, w kontekście upływu pierwotnego terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego

Sprawy do kontroli zostały pobrane z ewidencji wpisów hipotek przymusowych prowadzonej przez Referat Spraw Wierzycielskich. Z ewidencji wybrano podmioty, które miały najstarsze zaległości zabezpieczone hipoteką, w tych sprawach sprawdzono przede wszystkim działania organu wierzycielskiego m.in., czynności poszukiwania majątku po umorzeniu

postępowania egzekucyjnego przez organ egzekucyjny, a także dalsze kroki podjęte w sytuacji, kiedy poszukiwanie majątku nie przynosiło spodziewanego rezultatu.

Wybrano ponadto podmioty, w stosunku do których wpisu hipoteki przymusowej dokonano w 2018 r.

W sprawach, w których dokonano wpisu hipoteki w 2018 r. sprawdzono:

- jakie kwoty zostały zabezpieczone,
- na jakich nieruchomościach,
- czy obciążonych przez innych wierzycieli,
- jakiego typu ograniczenia znajdują się w Dziale III ksiąg wieczystych,
- czy istnieje realna możliwość sprzedaży zabezpieczonej nieruchomości w sytuacji, gdy zobowiązanie nie zostanie dobrowolnie uiszczzone.

Ponadto sprawdzeniu podlegały sprawy z zestawienia nieruchomości obciążonych hipoteką na podstawie art. 70 § 8 Ordynacji podatkowej, sporządzonego przez Referat Spraw Wierzycielskich na polecenie Ministerstwa Finansów zgodnie z pismem nr DPP9.855.27.2018.SG z dnia 8 sierpnia 2018 r. oraz pismem z dnia 14 sierpnia 2018 r.

2.1 Uregulowania wewnętrzne dotyczące kontrolowanego obszaru

- Regulamin organizacyjny Urzędu Skarbowego Poznań-Winogrady, stanowiący załącznik nr 23 do Zarządzenia nr 15/2017 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 9 marca 2017 r. (zmieniony Zarządzeniem nr 24/2018 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 27 lutego 2018 r.),
- Wewnętrzna procedura postępowania nr 12/2015 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań -Winogrady z dnia 29 kwietnia 2015 r. „*w sprawie prowadzenia czynności wierzycielskich*”. Procedura utraciła moc z dniem 31 stycznia 2018 r.,
- Wewnętrzna procedura postępowania nr 3/2016 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań - Winogrady z dnia 8 stycznia 2016 r. *w sprawie monitoringu zaległości podatkowych oraz procedur związanych z odpisaniem przedawnionych zobowiązań*. Procedura utraciła moc z dniem 31 stycznia 2018 r.,
- Wewnętrzna procedura postępowania nr 2/2018 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań -Winogrady z dnia 31 stycznia 2018 r. *w sprawie prowadzenia czynności wierzycielskich*.

2.2 Zasadność dokonywania zabezpieczeń zaległości podatkowych hipoteką przymusową

W Urzędzie Skarbowym Poznań-Winogrody zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych dokonywane jest poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej w przypadku powzięcia informacji z innych komórek Urzędu lub w wyniku własnej analizy o posiadaniu przez dłużnika nieruchomości, pracownik komórki SEW-1 (Pierwszy Referat Spraw Wierzycielskich) lub SEW-2 (Drugi Referat Spraw Wierzycielskich) przeprowadza czynności zmierzające do zabezpieczenia zaległości podatkowych na nieruchomości, poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej. Pracownik komórki SEW-2, w przypadku zaistnienia ustawowych przesłanek przygotowuje wniosek do właściwego sądu rejonowego o wpis hipoteki przymusowej w prowadzonej dla nieruchomości księdze wieczystej lub zbiorze dokumentów, celem zabezpieczenia zaległości podatnika. Wniosek o wpis hipoteki przymusowej sporządzany jest według wzoru określonego w odrębnych przepisach lub w formie elektronicznej, na podstawie danych aktualnych na dzień złożenia wniosku. Do wniosku o wpis hipoteki załącza się odpisy lub dalsze tytuły wykonawcze. Wniosek o wpis hipoteki przymusowej podpisany jest przez Naczelnika Urzędu lub przez osobę przez niego upoważnioną. Po otrzymaniu informacji o wpis hipoteki przymusowej pracownik komórki SEW-2 ewidencjonuje ww. informację w rejestrze hipotek przymusowych, pracownik komórki SEE (Dział Egzekucji Administracyjnej i Likwidacji Towarów) odnotowuje informację w systemie EGAPOLTAX, a pracownik komórki SEW-1 ewidencjonuje ww. informację w systemie POLTAX2B.

Do kontroli w tym zakresie pobrano sprawy 5 podatników, w stosunku do których dokonano zabezpieczenia w postaci wpisu hipoteki przymusowej w 2018 r.

Wierzyciel kierując się przesłanką uzasadnionej obawy niewykonania zobowiązania, przystępuje do zabezpieczenia zaległości podatkowych hipoteką przymusową. Przed przystąpieniem do zabezpieczenia wierzyciel sprawdza w Ewidencji ksiąg wieczystych czy zobowiązany ma nieruchomość, na tej podstawie dokonuje zabezpieczenia wiarygodności załączając dokumenty, które są podstawą dokonania zabezpieczenia. Przed dokonaniem technicznego wpisu w księdze wieczystej w formie elektronicznej wierzyciel analizuje kolejności wpisów hipoteki, weryfikuje wartości nieruchomości w stosunku do kwoty zaległości, która ma być zabezpieczona. Należy podkreślić, że zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych jest instytucją, której celem jest ochrona interesów wierzyciela. Ponadto, gdy zobowiązanie nie zostanie wykonane ma na celu zapewnienie skuteczności przyszłej egzekucji.

2.3 Ustanowienie hipoteki przymusowej

W Urzędzie Skarbowym Poznań-Winogrady przed ustanowienie hipoteki przymusowej każdorazowo poszczególne sprawy są poddawane analizie, która uwzględnia łączną wysokość wszystkich zaległości podatkowych zobowiązanego, termin przedawnienia zobowiązania podatkowego. Ponadto analizie poddawana jest skuteczność prowadzonego postępowania egzekucyjnego, czy znane są inne składniki majątkowe, z których można przeprowadzić skuteczną egzekucję. Pod uwagę brana jest również informacja o toczącej się egzekucji z nieruchomości prowadzonej przez komornika sądowego na rzecz obcych wierzycieli, w takim przypadku bierze się pod uwagę zasadność przyłączenia się do prowadzonej egzekucji z nieruchomości. W trakcie badania możliwości ustanowienia hipoteki analizuje się przybliżoną wartość nieruchomości na podstawie wartości porównawczych z CzM lub oszacowania nieruchomości dokonanego w toku egzekucji prowadzonej przez komornika sądowego. Istotną sprawą w podjęciu decyzji o ustanowienie hipoteki przymusowej jest badanie księgi wieczystej pod kątem struktury własności, czy nieruchomość jest własnością zobowiązanego, czy współwłasnością, badanie już istniejących obciążeń hipotecznych tj. liczby wpisów, wysokości obciążeń, jak również tego czy były już wcześniejsze wpisy dotyczące zaległości podatkowych, a także czy w związku z tymi obciążeniami istnieje szansa zaspokojenia wierzytelności Skarbu Państwa biorąc pod uwagę zasady podziału kwot uzyskanych z egzekucji z nieruchomości.

Pracownik, któremu przydzielono sprawę, po ustaleniu, że zobowiązany jest właścicielem nieruchomości, w wyniku własnych poszukiwań majątku, informacji od organu egzekucyjnego lub otrzymanego wezwania do wskazania należności publicznoprawnych od komornika sądowego wstępnie omawia z kierownikiem Pierwszego Referatu Spraw Wierzycielskich zasadność zabezpieczenia zaległości podatkowych w formie hipoteki przymusowej i przygotowuje materiały. Kierownik Pierwszego Referatu Spraw Wierzycielskich, zgodnie z przyjętą procedurą wewnętrzną przedkłada na piśmie wnioski do Naczelnika Urzędu Skarbowego o odstąpienie od wpisu hipoteki przymusowej danej zaległości lub w przypadku uznania zasadności dokonania wpisu poleca pracownikowi przygotowanie odpowiedniego wniosku do Drugiego Referatu Spraw Wierzycielskich w celu dokonania zabezpieczenia.

2.4 Postępowanie z zaległościami zabezpieczonymi hipoteką przymusową

Kontroli zobowiązań obciążonych hipoteką na podstawie art. 70 § 8 Ordynacji podatkowej, które nie uległy przedawnieniu, jednakże po upływie terminu przedawnienia mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki dokonano na podstawie wykazu nieruchomości sporządzonego przez kontrolowaną jednostkę na podstawie pisma Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 16 sierpnia 2018 r. nr 3001-IEZ.4020.129.2018.1. Do kontroli niniejszego tematu pobrano sprawy 8 podatników.

Kontroli podlegało również wykreślenie hipotek przymusowych po wygaśnięciu zaległości podatkowej, która była zabezpieczona. Hipoteki są wykreślane w Urzędzie Skarbowym Poznań-Winogrody po całkowitym zaspokojeniu dochodzonych zaległości na wniosek zobowiązanego lub też wygasają z mocy prawa, tj. po przeprowadzonej egzekucji z nieruchomości przez komornika sądowego, na podstawie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, w którym to podziale ustalona zostaje suma podlegająca podziałowi, wymienia się wierzycelności i prawa osób uczestniczących w podziale, oznacza sumy jakie uczestnikom podziału przypadają oraz stwierdza, że dotychczasowe wpisy hipotek ulegają wykreśleniu. Technicznych czynności wykreślenia hipotek z księgi wieczystej dokonuje sąd wieczystoksięgowy na zlecenie wnioskodawcy. W kontrolowanej jednostce nie są natomiast dokonywane wykreślenia hipotek z urzędu, w przypadku wygaśnięcia zaległości.

Co prawda zgodnie z art. 100 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w razie wygaśnięcia hipoteki wierzyciel obowiązany jest dokonać wszelkich czynności umożliwiających wykreślenie hipoteki z księgi wieczystej. Przepis ten obliguje do wydania właścicielowi obciążonej nieruchomości odpowiedniego dokumentu, pozwalającego na wykreślenie hipoteki z księgi wieczystej. Wpis potrzebny do usunięcia niezgodności między treścią księgi wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym może nastąpić, gdy niezgodność będzie wykazana orzeczeniem sądu lub innymi odpowiednimi dokumentami. Dokument o którym mowa w art. 31 ust 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ma potwierdzać, że wierzycelność publicznoprawna wygasła. Jednakże w praktyce organy podatkowe, kierując się zasadą zaufania wyrażoną w art. 121 § 1 Ordynacji podatkowej, winny występować do sądów z wnioskami o wykreślenie hipoteki przymusowej, chyba że wcześniej dłużnik sam wystąpił do sądu o wykreślenie hipoteki z księgi wieczystej na podstawie dokumentu wydanego przez ten organ.

3. Uprawnienia do systemów informatycznych urzędu

Na podstawie raportu e-ORUS niestandardowe sporządzono aktualny wykaz uprawnień użytkowników bazy danych POLTAX i podsystemów z ograniczeniem do pracowników Pierwszego Referatu Spraw Wierzycielskich (SEW-1) oraz pracowników Drugiego Referatu Spraw Wierzycielskich SEW-2 i stwierdzono, iż zakresy uprawnień jakie posiadają pracownicy kontrolowanych komórek są adekwatne do zadań powierzonych na zajmowanym stanowisku.

4. Przestrzeganie zapisów załącznika nr 1 do Systemu Kontroli Wewnętrznej „Sprawowanie kontroli funkcjonalnej wykonywanej w ramach nadzoru służbowego przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze w izbach i urzędach skarbowych”

W planie kontroli funkcjonalnych na 2018 rok zatwierdzonym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Winogrady określono 51 tematów, wśród których nie było zagadnień z zakresu tematu, który jest przedmiotem niniejszej kontroli.

5. Informowanie przez Naczelnika Urzędu Skarbowego podatników o trybie składania skarg i wniosków oraz przyjmowaniu w sprawach skarg i wniosków

Informacje dotyczące trybu składania skarg i wniosków oraz informacje dotyczące przyjmowania obywateli w sprawach skarg i wniosków, sporządzone na podstawie właściwych przepisów znajdują się na tablicach ogłoszeń (zarówno na Sali A jak i B obsługi podatnika) Urzędu, w miejscu widocznym i dostępnym dla podatników.

(akta kontroli pozycja 4 str. 8 – 94)

Informacja o zgłoszonych zastrzeżeniach do projektu wystąpienia pokontrolnego
Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Winogrady nie wniósł zastrzeżeń do ustaleń kontroli zawartych w projekcie wystąpienia pokontrolnego.
Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania kontrolowanego urzędu
Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nie wydał zaleceń.
Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości
-

Pouczenie

Stosownie do przepisu art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092) i § 23 Zarządzenia nr 155/2018 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 23 listopada 2018 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach skarbowych województwa wielkopolskiego i Wielkopolskim Urzędzie Celno-Skarbowym w Poznaniu, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze, a oceny i wnioski zawarte w wystąpieniu pokontrolnym są ostateczne.

Termin złożenia informacji

W terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego należy poinformować Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, uchybień.

PIECZĘĆ I PODPIS DYREKTORA IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ

Z up. Dyrektora
Izby Administracji Skarbowej
w Poznaniu
Zastępca Dyrektora
Dariusz Zujko

09-07-2019

.....
Pieczęć i podpis Dyrektora Izby Administracji Skarbowej

Otrzymują:

1. Egzemplarz nr 1 – Naczelnik kontrolowanego urzędu,
2. Egzemplarz nr 2 – strona kontrolująca celem włączenia do akt kontroli.